

ФРОЛОВ Сергій Миколайович (кандидат історичних наук)

ЧУЧИН Михайло Валерійович

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, Київ, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ БЕЗПЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ “BAURAKTAR TB2” В ІНТЕРЕСАХ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Розглянуті можливості БпАК "Bayraktar TB2" та запропоновані завдання щодо їх застосування в інтересах Військово-Морських Сил Збройних Сил України з урахуванням досвіду їх застосування у Військово-Морських Силах Туреччини

В умовах збройної агресії Російської Федерації проти України одним з пріоритетних і актуальних завдань Військово-Морських Сил Збройних Сил України (далі – ВМС ЗС України) є набуття оперативних (бойових) спроможностей. Однією з необхідних критичних спроможностей ВМС ЗС України на середньострокову перспективу є забезпечення спостереження, розвідки та висвітлення надводної обстановки[1-3]. Особливо гостро наразі стоїть питання пошуку варіантів видачі цілевказівки прийнятому нещодавно на озброєння проти корабельному ракетному комплексу “Нептун” для реалізації його спроможності з ураження цілей на максимальній дальності. На думку авторів важливою складовою зазначеної спроможності є безпілотні авіаційні комплекси (далі – БпАК), які дозволяють виконувати широкий спектр завдань.

Як відомо, 14 грудня між Україною й Туреччиною було підписано угоди про передачу технологій та виробництво протичовнових корветів типу “ADA” й ударних БпАК “Bayraktar TB2” в інтересах ВМС ЗСУ. Комплект БпАК планується отримати до кінця 2021 року[4].

Слід зазначити, що до БпАК “Bayraktar TB2” знаходиться на озброєнні збройних сил Туреччини, у тому числі у військово-морських силах, до комплексу входять шість безпілотних літальних апаратів (далі – БПЛА), три наземні станції управління, розміщені у автомобілях, шість наземних терміналів, ЗПи та інше устаткування. Особливістю БпАК, що передається до ВМС ЗС України є наявність корабельно-стаціонарної станції управління, яка спеціально розроблена для використання на борту корабля та еквівалентна до технічних характеристик наземних станцій управління, що експлуатуються в приміщенні, зокрема, номінальна напруга, робоча частота, споживання енергії.

БпАК “Bayraktar TB2” наразі є одним з найвідоміших безпілотних комплексів у світі. Вони довели свою ефективність у шеститижневій війні за Нагорний Карабах між Вірменією і Азербайджаном, де виконували завдання:

висвітлення обстановки та виявлення цілей противника;

наведення ударних комплексів на цілі та коригування вогню артилерії;

придушення ППО (знищення комплексів ППО СВ);

ураження споруд, техніки та живої сили противника.

Основними завданнями БпАК “Bayraktar TB2” в інтересах ВМС Туреччини є:

розвідка та спостереження;

охорона пунктів базування та портів;

патрулювання визначених районів моря;

охорона об’єктів морегосподарської діяльності;

розвідка узбережжя під час проведення морської десантної операції;

уточнення морських навігаційних карт;

висвітлення морської обстановки;

та інші.

Морська система передачі даних (SATCOM, лінія передачі даних, консоль) надає можливість Військово-Морським Силам використовувати БПЛА в прибережній зоні, та створює певні переваги:

спостереження з БПЛА здійснюється в режимі відео та телеметрії;

здійснювати управління та контроль можна з корабельних платформ;

дальність зв’язку БПЛА збільшена за рахунок суднових ретрансляційних систем Satcom.

Програмно-апаратна система віддаленого терміналу передачі даних на основі GSM –Raven дозволяє миттєво передавати прямі трансляції шляхом наскрізного шифрування, зроблені БПЛА, із ізольованої захищеної мережі в мережу мобільного Інтернету та на мобільні пристрої через мобільну мережу APN. Дальність зв’язку складає до 300 км

Розглянемо типовий варіант застосування БпАК “Bayraktar TB2” в інтересах ВМС:

зліт і посадка БПЛА з використанням покриття наземного терміналу передачі даних, зона якого розширена за допомогою ще одного, встановленого на кораблі;

БПЛА контролюється в межах прямої радіовидимості, покриття складає 300 км;

станція управління знаходиться на суходолі або на кораблі;

зображення в масштабі реального часу та дані передаються командуванню за допомогою смуги частот корабля.

Виходячи з бойових можливостей БпАК "Baugraktar TB2" пропонується залучити їх до виконання наступних завдань:

висвітлення надводної обстановки в Азовській і Чорноморській операційних зонах;
пошук підводних човнів противника;
проведення протидиверсійних обльотів;
видачі цілевказівок військовим частинам (підрозділам) берегових ракетно-артилерійських військ,
здійснення вогневого ураження противника на морі та суходолі.

Для якісного застосування БпАК "Baugraktar TB2" сплановано здійснити підготовку особового складу, а саме: підготовку розрахунків ударних безпілотних авіаційних комплексів "Baugraktar" на базі центру випробувань та підготовки "Ваукар" у Туреччині[4].

Головними перевагами БпАК є тривалий час перебування у повітрі (до 24 год) та якість розвідувальної інформації, що надається в режимі реального часу. Вони дають можливість замінити літаки-розвідники Повітряних Сил ЗС України та морської авіації Військово-Морських Сил, при цьому значно здешевити і зробити більш безпечною повітряну розвідку у порівнянні з літальними апаратами пілотованої авіації.

Слід зазначити, що БпАК "Baugraktar TB2" може застосовуватися і в ударному варіанті. Він має на озброєнні бомби з лазерним наведенням МАМ-L (SmartMicroMunition) спеціальний легкий керований боєприпас (вагою 22 кг), розроблений для ударних дронів. Ця бомба оснащена високоточною напівактивною системою наведення по лазерному променю та здійснює планерний

політ до цілі. Система наведення боєприпасу дозволяє влучати з похибкою не більше одного метра. Дальність ураження цілі на відстанях від 500 м до 8 км. Висота застосування визначається метеорологічними та іншими умовами. Принцип наведення – по лазерному променю. БПЛА може нести на підвісці до 4 таких боєприпасів.

Зазначений комплекс пропонується мати у складі морської авіаційної бригади ВМС ЗС України.

Таким чином прийняття на озброєння БпАК "Baugraktar TB2" значно підвищить розвідувальні та бойові спроможності сил (військ) ВМС ЗС України.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України №320/2018 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 12 жовтня 2018 року "Про невідкладні заходи щодо захисту національних інтересів на Півдні та Сході України, у Чорному та Азовському морях і Керченській протоці".
2. Стратегія Військово-Морських Сил Збройних Сил України 2035. Відновити – Захистити – Перемогти. Одеса – Київ. 2018.
3. Доктрина Військово-Морські Сили Збройних Сил України, затверджена Головнокомандувачем ЗС України 19 січня 2021 року.
4. Неїжпапа О.Л. Для стримування російської агресії ВМС України повинні діяти асиметрично, використовуючи новітні технології. 16.02.2021. <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3191008-oleksij-neizpapa-kontradmiraal-komanduvac-vms-zsu.html>.
5. Михайло Забродський. Нагорний Карабах: результати війни та уроки для України. 17.11.2020. <https://www.ukrmilitary.com/2020/11/karabah-ukraina.html>.